

Újlaki-Nagy Júlia

HAJFONAT

Befonom a hajad.

Csak ilyenkor engeded, mielőtt

épp megmosod,

csak ilyenkor számolhatom meg

a szőkék közt borongósan nevető szürkéket,

bár ki tudja, már hányszor neveztem szürkének

egy szőkét, s te mégis engeded, hogy

mindig újrakezdjem,

hogy szerda és szombat esténként megszámoljam őket,

csokorba kössem, és magamba fonjalak.

Mennyi tincs kell, hogy szép legyen az ember!

Az első tincsemet nem látta az apám,

anyám ezerkilencszázkilencven márciusában

szakította meg a bérleti jogomat,

azt mondta, elég volt, én ma ezt a gyermeket kinyomom,

aztán épp huszadikára esett a kilakoltatásom,

amikor fejszével és dorongokkal járták a várost

a falvakból betódult román parasztok,

apám inkább magát féltette,

minthogy túlvergődjön a tömegben,

a tankokon, a kiszakított városi padokon.

A szülészet ablakán beszűrődtek a hangok,

román, magyar és cigány férfiak

tanították meg első szavaim,

mert soha nem szólt hozzám az apám.

Befonom a hajad.

Kétezerhús márciusában ez az egyetlen,

amit szabad, amihez nem kell nyilatkozat,

pedig itt állunk a bizonytalan tornácán,

vajon csókolhatlak-e, ha maszk fedi az arcod,

elérem-e a tincseid, ha másfél méteres lesz a táv,

lüktet-e még bőröm finom vonalaidon?

Befonom a hajad, mert az enyémet nem tudta
az anyám, mert inkább kislányt szeretett volna,
meg inkább semmit szeretett volna,
apám azt mondta, ha nyomorék, vágják a falhoz,
te meg azt mondod, cuki a bicegésem,
ezerből is felismered, hogy mikor jön az, aki a tiéd.
Befonom a hajad kétezerhúsz márciusának utolsó szerdáján,
te meg azt mondod, mégsem úszol most a gőz és pára közé,
vigyük le inkább a kutyát, azt szabad,
járjuk be újra a város főterét,
kacagva lebegsz előttem az úton,
fel-felcsillannak tincseid az utcalámpák alatt,
itt csillant meg apám szemében is utoljára a fény,
itt lett életében először benne az első háromban,
három magyar vesztette életét.
Befonom a hajad szombaton is,
kétezerhúsz márciusának utolsó szombatján,
te meg betelefonódsz ernyedt karjaimba,
beleolvadsz éhes mosolyomba,
beleszeretsz férfiatlan alakomba,
rátelepszel cserépízű ajkaimra.
Ketten vagyunk egy olló két szára,
új kabátok még működő cipzára,
de szemeid szóke pillája
mit kaphat tőlem cserébe?
Mi hasznod egy sántában?
Azt ígértem, gondviselőd leszek,
s kétezerhúsz utolsó szerdáján
ismét befonom a hajad,
de többet ne várj tőlem, édes,
az egyetlen, amit tehetek,
hogy szombaton egy másik városban
számolom meg az őszbe fonódó
szóke tincseket.

ÉN MONDTAM NEKI

Én mondtam neki,
hogy nincs annyira hideg,
hogy én tulajdonképpen nem is fázom,
próbáltam siettetni, hogy inkább igyekezzen,
szabaduljunk meg végre a csomagtól,
de ő nem hallgatott rám,
azt mondta, az éjjel is ezek miatt nem tudott aludni,
s különben is, ki fogja észrevenni,
figyelmeztettem, hogy el fog szakadni,
de ő nem bír egy kicsi szenvedést sem,
kibontotta a zsákot, és kivett egy pár kesztyűt,
tudod, anya, azokból a szép piros bőrkesztyűkből,
s addig erőltette a nagy otromba kezeire, míg elszakadt a varrás,
pedig ő is látta, hogy mennyit kínlódtál velük az éjjel,
én meg alig bírtam nézni, ahogy tönkreteszi a munkád,
megpróbáltam kitépni a zsákot a kezéből,
de megcsúszott a szánkó a havon,
kihasadt a zsák is, aztán hiába szedtük össze,
nem vették át tőlünk a gyárban,
azt mondták, ilyen latyakos selejtet nem fogadnak el,
de neki ez sem volt elég,
földhöz csapta az egészszet,
csak azt az egy szakadtat tartotta meg a kezén,
én mondtam hazafelé,
hogy ezért kikapunk,
jól is tetted, édesanyám, hogy megverted a pincében,
hallottam, amikor sírva kiáltottad, hogy miért születtek a világra,
én vigyáztam arra a párra, amit rám erőltetett,
nekem olyan kicsik a kezeim, mint neked,
nem szakítottam el a varrást,
amikor még varrsz, ezt is odatesszük a többihez,
a lábaim is tiszták, mint neked,
hiába mondta a nővérem, hogy ne mossunk lábat,

én titokban megmostam,
csak az övé maradt sáros, amikor apuka este megnézte,
én megmondtam neki, hogy attól, mert nem tudod, hogy ki az apád,
még szót kell fogadj az én apámnak,
elmagyaráztam, hogy neki tulajdonképpen mostohaédesapja van,
semmi oka nincs haragudni rá,
amiért a sáros lábujjai között oltotta el a szivarját,
mondtam neki, hogy nem érte meg a dolog,
most hetekig fog feküdni a lába miatt,
pedig a bolond is látja, hogy nincs igaza,
hiába figyelmeztettem végig,
hogy jobban jár, ha beveti az én ágyamat is,
bárki így tett volna,
úgy tanítottál, hogy mindig az igazat mondjam,
apukának is megmutattam hát a lábát,
és most is szófogadó leszek,
nem viszek neki a vacsorából,
ágyban nem eszünk!

MENEKÜLT

A város, ahova nem jöttél velem,
csendes volt és békés.
Tíz órát utaztam, míg ideértem,
mégsem voltam fáradt.
A villamoson nők és férfiak tolakodtak,
de én csak attól féltem, hogy felismernek.
A hirtelen fékezéstől felborult a bőröndöm,
a nagy, kétszemélyes, amelyikkel
Varsóban kirándultunk egyszer,
amikor először és utoljára elvittél külföldre.
Egy férfi lehajolt, lábra állította a csomagom,
s amikor megköszöntem neki,
úgy éreztem, épp megcsaltalak.

A város, ahova nem jöttél velem,
nagy és befogadó.
Látom a táblákon a népszerű helyeket,
ott én is biztos könnyen beolvadnék,
de a kétszemélyes bőrönd nem enged menni,
benne van az ígéreted, hogy egyszer megmutatod
nekem a fővárost, ha már nem hittem el neked,
hogy semmi nagy dolog nincs itt, ami ne lenne otthon is.
A városban, ahova nem jöttél velem,
bérletet veszek, pedig az útlevelemmel ingyen utazhatnék,
de inkább eltitkolom, hogy ki vagyok,
ahogy te is eltitkoltad, hogy nem szeretsz.
Ülök a folyó partján, s mintha a te hangodat hozná a víz,
hátranézek, de csak egy idős férfi az.
Eddig fel sem tűnt, hogy milyen öreg a hangod.
Unnád a vizet, ha itt ülnél mellettem a padon,
pedig itt nem szól a sziréna, egész éjjel kint ülhetnénk.
A városban, ahova nem jöttél velem,
sok a park és sok a gyerek. Hozzám fut egy kisfiú,
és későn veszi észre, hogy nem az anyja vagyok.
Összebarátkozhatna vele a fiunk, ha nem mondtad volna
mindig, hogy ráérünk még ilyen nagy vállalkozásra.
Nem tudom hirtelen, most jó lenne-e,
ha egy kisfiú arcából nézne rám a szemed,
bár azt mondják, a lányok hasonlítanak inkább az apjukra.
Körülöttem mindenki magyarul beszél,
de nem hozzád szól egyik szó sem,
én meg sosem értettem, hogy miért
ragaszkodsz egy olyan néphez,
egy olyan nyelvhez,
amit soha nem tudtál rendszeren megtanulni?
Vajon most ki tolmácsolja neked a parancsokat?
A városban, ahova nem jöttél velem,
könnyen kaptam lakást, egy hónapig az enyém.
Milyen csorba ez a szó, évek óta nem gondoltam,
hogy valami az enyém,

ez az albérlet is lehetne a miénk.
Ülnél itt mogorván az ágyon, s a házat siratnád,
a kertet, a földeket vagy a várost,
ami most már nincs is a térképen,
csak az esküvői képünkön áll még a városháza.
A város, ahova nem jöttél velem,
befogadott volna téged is, ha akkor nem nevensz ki,
és az enyémmel együtt megújítod az útleveled.
A lakásban, ami most csak az enyém,
ugyanolyan IKEA-s óra van, mint amit otthon vettem,
az üvegében látlak a hátam mögött,
ahogy ernyedten nézed a pakolást,
aztán csak annyit mondasz,
hogy vigyázzak magamra,
s kezembe nyomod az összes pénzt,
amit az új kocsira gyűjtöttél.
Gyere haza, amikor győztünk,
mondod komoran, s tudom, hogy te sem hiszed,
hogy értelme van ennek az egésznek.
A lépcsőházban, ahova nem jöttél velem,
menekülteket szállásolnak,
én meg teszem magam,
hogy nem értem a nyelvet,
tőlük hallom, hogy mennyien jöttek,
amikor én indultam, még reméltek sokan.
Talán értem van minden, hogy menekült legyek,
csak nem attól, amitől mindenki más,
így nem kérdezte senki, hogy miért jövök el,
se a szomszéd, se az anyád.
A városban, ahova nem jöttél velem,
mindenhol jó a térerő,
mégsem hallottam rólad semmit azóta,
én hiába csengetlek, nem veszed fel,
talán nem is hallod már, vagy nincs meg a telefonod,
vagy lehet már te sem vagy meg.
Ha egyszer újraépítik a várost, ahol maradtál,

és jelt adsz magadról, meglátogatlak,
de már tudom, hogy ott leszek idegen,
és itt lesz az otthon.

A városban, ahova nem jöttél velem,
minőségi alapozót vettem, mégis látom a foltokat,
mégis elfutja arcomat a könny,
ha arra gondolok, hogy talán már érkezésem óta
özvegy vagyok.

